

Handreiking inwerkprogramma VS en PA huisartsenzorg (zij-instromers)

Een nieuwe professional, een nieuw werkgebied. Het vraagt investering in tijd en organisatie. Het is bekend dat steeds meer elders opgeleide VS'en en PA's de overstap maken naar de huisartsenzorg. Een nieuwe zorgsector waar ze nog geen ervaring hebben opgedaan. De basiskennis van een VS/PA is generiek en in principe overal inzetbaar. Echter, de huisartsenzorg vraagt wel specifieke kennis en vaardigheden.

Hoe zorgt u nu dat u zo snel mogelijk een VS of PA goed ingewerkt taken kan laten doen in de huisartsenzorg? Hoe zorgt u als VS of PA ervoor dat u zo snel mogelijk goed en optimaal aan de slag kan in de huisartsenzorg.

Deze handreiking geeft u handvatten hoe u dit traject kunt organiseren. Aanvullend op deze handreiking heeft KOH een aantal [e-learnings](#) ontwikkeld die speciaal voor deze doelgroep zijn ontwikkeld en ondersteunend zijn aan het inwerktraject.

De handreiking is bedoeld voor huisartsenorganisaties die een VS/PA in dienst nemen die niet is opgeleid in de huisartsenzorg. En voor VS en PA die gaan werken in de huisartsenzorg, maar in een andere zorgsector zijn opgeleid.

Deze handreiking zou ook toegepast kunnen worden voor ANIOS huisartsgeneeskunde.

Het tijdstraject

Voor het volledig inwerken moet ongeveer 1 jaar de tijd uitgetrokken worden. Dan voelt de organisatie en de VS en PA zich medisch comfortabel op alle gebieden van de huisartsenzorg. Dat betekent dat een jaar nodig is voor de organisatieverandering, volledige acceptatie door patiënten en medewerkers én dat de tijdsinvestering per patiënt op hetzelfde niveau zit als de huisarts.

De VS en PA kunnen al wel snel zelfstandig aan de slag met onderdelen van de huisartsenzorg.

Hoe ziet het tijdspad er globaal uit?

- Na 1 week meekijken gaat VS/PA gedeeltelijk zelf aan de slag.
- Na 1 maand kan het spreekuur al op onderdelen gevuld worden met supervisie.
- Na 3 maanden kan VS/PA voor een groot deel zelfstandig aan de slag
- Na 1 jaar volledig medisch comfortabel.

Starten

- Ga altijd uit van de expertise die de VS of PA al heeft. De VS/PA kan deze 'bekende' patiëntencategorieën zelf al zien in de praktijk. Zo kan een VS/PA uit de cardiologie, de cardiologische vraagstukken zelf oppakken, en de VS/PA dermatologie de dermatologische vraagstukken.
- Kijk 1-2 weken volledig mee met het spreekuur van de huisartsen en collega's
- Daarna gaat VS of PA zelf patiënten zien, met supervisie van huisarts na elk consult.
- Zet per maand een onderwerp centraal: bijv. dermatologie.
Zorg in die maand voor:

- Zoveel mogelijk instroom van deze patiënten op het spreekuur van de VS of PA
- Meeloopdagen/stages met aanpalende expertises. Bijv. meekijken met dermatoloog, wondverpleegkundige, huidtherapeut.
- Het laten instromen van de e-consulten betreffende dat onderwerp bij de VS of PA.
- Nascholingen: live, online of via e-learning.
- Het is aan te raden om in de eerste maanden de onderwerpen centraal te stellen die het meest voorkomen in de huisartsenzorg: KNO-klachten, hoesten, dermatologie, bewegingsapparaat.
- Continueer met 1 dagdeel per week meekijken met de huisarts.

De VS en PA uit een ander werkveld hebben al veel werkervaring met praktische consultvoering. Echter, de huisartsenzorg is geen 2^e lijns-zorg, waar een voorgeselecteerde populatie met vaak een duidelijke vraag gediagnosticeerd en behandeld wordt. In de huisartsenzorg komen patiënten met niet uitgekristalliseerde klachten en/of vragen op het spreekuur. Dat vergt een andere aanpak en methodiek. Dit vergt dus extra aandacht tijdens het inwerkprogramma in de huisartsenzorg. Vergeet niet dat de VS of PA de expertise ook toevoegt aan de praktijk. Hij/zij kan dus ook binnen de praktijk door collega's geconsulteerd worden op zijn/haar expertise.

Begeleiding

- Laat de VS of PA de eerste 1-2 weken volledig meekijken op het spreekuur van huisarts en collega's.
- Geef supervisie na elke patiënt die de VS of PA zelfstandig gezien heeft.
- Bespreek elke dag de patiënten van de VS of PA na op een vast moment van de dag.
- Laat VS of PA gedurende de eerste 3-6 maanden 1 dagdeel per week meekijken met het spreekuur van een huisarts.
- Plan in beginsel 1x per week een leergesprek
- Vervang dit langzaam naar 1x per 2 weken, indien de zelfstandigheid van de VS/PA toeneemt.
- Ga uiteindelijk naar een leergesprek van 1x per maand.

Grootste belang

Zorg voor het opbouwen van vertrouwen in de samenwerking. De huisarts moet kunnen vertrouwen op de kennis en kunde van de VS/PA. Indien hij/zij uiteindelijk zelfstandig patiënten gezien en behandeld heeft, moet de huisarts weten dat hij/zij dit zelfstandig kan. En anders bij enige twijfel de arts raadpleegt voor supervisie. Hierbij is het van belang dat de VS/PA en de huisartsgeneeskunde het pluis en niet pluis-gevoel ontwikkelt per onderwerp.

Tijd kunnen inzetten als belangrijke factor in het diagnostisch denken is daarnaast een belangrijk huisartsgeneeskundig aandachtspunt.

Organisatieverandering en instroommanagement

Gaan werken met een nieuwe professional in het team betekent een verandering van de organisatie. Alle medewerkers moeten in de deze organisatieverandering meegenomen worden. Zij moeten weten wat een VS/PA in hun organisatie gaat doen en wat ze van haar mogen verwachten.

En de VS/PA moet weten wat de taken zijn van alle collega's en hoe die zich verhouden met de eigen taken.

Om te zorgen dat de VS/PA patiënten op hun spreekuur krijgen, is het van belang dat de doktersassistenten weten welke patiënten zij bij hen op het spreekuur mogen zetten. Dit zijn categorieën die zich in de loop van de tijd uitbreiden. Communicatie hierover is dus essentieel. De doktersassistent is ook degene die de patiënt gaat vertellen dat hij/zij niet bij de huisarts, maar bij de VS/PA op het spreekuur komt.

Een suggestie om dit uit te leggen naar de patiënt is:

“De PA (of VS) is speciaal opgeleid om zelfstandig spreekuur te doen in de huisartsenpraktijk. Hij/zij kan de klacht die u hebt ook behandelen. De PA doet dat op dezelfde manier als de huisarts. Hij/zij kan net als de huisarts medicijnen voorschrijven of u verwijzen naar het ziekenhuis”.

Ondersteuning

Ter ondersteuning van het inwerkprogramma zijn [e-learnings](#) ontwikkeld met de volgende onderwerpen:

- Inleiding in de huisartsgeneeskunde
- Consultvoering in de huisartsgeneeskunde
- Oorpijn: otitis media acuta
- Huid – algemeen
- Huid – dermatomycose
- Bewegingsapparaat – rugklachten

De e-learnings ondersteunen het inwerkprogramma en het huisartsgeneeskundig denken in de meest voorkomende patiëntencategorieën. De e-learnings 'Inleiding in de huisartsgeneeskunde' en 'Consultvoering in de huisartsgeneeskunde' zijn cruciaal bij instromers en zouden in de eerste weken moeten worden gevolgd en besproken. Van belang is om aandacht te blijven geven aan de communicatie tijdens consulten gedurende het inwerkprogramma, door deze bijvoorbeeld te observeren middels de [MAAS 2.0](#).

Vanuit de medisch inhoudelijke e-learnings kan de VS/PA zelf ook het huisartsgeneeskundig denken activeren aan de hand van de NHG-standaarden in dezelfde patiëntencategorie. Bijvoorbeeld: een VS/PA volgt de e-learning oorpijn: otitis media acuta. Daarna kan de VS/PA zelfstandig aan de slag met de NHG-standaarden als 'acute keelpijn' en 'acute rhinosinusitis' en dit onder begeleiding van de huisarts verder aanleren.

Tips

- Zorg ervoor dat de VS/PA veel ziet en doet in de praktijk.
- Regel stages bij aanpalende specialismen en organisaties. Denk hierbij ook aan bijvoorbeeld fysiotherapie, apotheek, thuiszorg, gemeente, ergotherapie, diëtiste, etc.
- Voor het aanleren van eventuele handelingen kan los geschoold worden via een nascholing of traject binnen de praktijk. Denk hierbij aan het inbrengen van spiraaltjes, hechten, kleine ingreepjes, etc.

- Vergeet niet om de VS/PA ook wegwijs te maken in het HIS, de ICPC-codering en SOEP registratie, het bekostigingssysteem, de praktijkorganisatie, het maken van verwijzingen, de taken van de andere professionals in de praktijk, etc.
- Kijk eens naar de documenten [Handreiking taakherschikking huisarts – PA](#) en huisarts - VS

Voorbeeld inwerkprogramma voor VS/PA

Tijd	Onderwerp	Activiteit	Begeleiding
Week 1+2	Kennismaken	<ul style="list-style-type: none"> - Meelopen met huisarts(en) en collega's - E-learning: inleiding huisartsgeneeskunde - HIS op testpatiënt leren gebruiken 	<ul style="list-style-type: none"> - Introductie en mee laten kijken - Plan van aanpak inwerkprogramma maken - Huisartsgeneeskunde als onderwerp in leergesprek bespreken
Maand 1	KNO-klachten / hoesten	<ul style="list-style-type: none"> - E-learning: consultvoering in de huisartsgeneeskunde - E-learning oorpijn: otitis media acuta - Instroom eigen spreekuur met KNO-klachten + eigen expertise - Stages bijv. KNO-arts, audiologisch centrum, logopedist. 	<ul style="list-style-type: none"> - Supervisie na elk consult - Dagelijks patiëntenbespreking vast moment van de dag - Leren declareren - 1 dagdeel per week meekijken met spreekuur - 1x per week leergesprek - Consulten observeren en beoordelen met MAAS 2.0
Maand 2	Huidklachten	<ul style="list-style-type: none"> - E-learning: huid - algemeen - E-learning huid – dermatomycosen - Instroom eigen spreekuur aanvullen met dermatologische klachten - Stages: bijv. huidtherapie, dermatoloog, wondvpk. 	<ul style="list-style-type: none"> - Supervisie na elk consult - Dagelijks patiëntenbespreking vast moment van de dag - 1 dagdeel per week meekijken met spreekuur - 1x per week leergesprek - Consulten observeren en beoordelen met MAAS 2.0
Maand 3	Bewegingsapparaat	<ul style="list-style-type: none"> - E-learning: bewegingsapparaat - rugklachten - Instroom eigen spreekuur aanvullen met klachten bewegingsapparaat - Stages bijv. fysiotherapie, ergotherapie, osteopathie. 	<ul style="list-style-type: none"> - Supervisie na elk consult - Dagelijks patiëntenbespreking vast moment van de dag - 1 dagdeel per week meekijken met spreekuur - 1x per week leergesprek - Consulten observeren en beoordelen met MAAS 2.0
Maand 4-6	Gynaecologie Urologie Maag-darm- leverziekten	<ul style="list-style-type: none"> - Instroom eigen spreekuur aanvullen met klachten - Stages 	<ul style="list-style-type: none"> - Supervisie na elk consult (kan afgebouwd worden voor klachten die VS/PA in de vingers heeft)

			<ul style="list-style-type: none"> - Dagelijks patiëntenbespreking vast moment van de dag - 1x per 2 -4 weken leergesprek - Consulten observeren en beoordelen met MAAS 2.0
Maand 7-9	Cardiologie Oogheelkunde Neurologie	<ul style="list-style-type: none"> - Instroom eigen spreekuur aanvullen met klachten - Stages 	<ul style="list-style-type: none"> - Supervisie na elk consult (kan afgebouwd worden voor klachten die VS/PA in de vingers heeft) - Dagelijks patiëntenbespreking vast moment van de dag - 1x per 2-4 weken leergesprek - Consulten observeren en beoordelen met MAAS 2.0
Maand 10-12	Endocrinologie Psychiatrie Geriatrie	<ul style="list-style-type: none"> - Instroom eigen spreekuur aanvullen met klachten - Stages 	<ul style="list-style-type: none"> - Supervisie na elk consult (kan afgebouwd worden voor klachten die VS/PA in de vingers heeft) - Dagelijks patiëntenbespreking vast moment van de dag - 1x per 2-4 weken leergesprek - Consulten observeren en beoordelen met MAAS 2.0

NB: niet alle medische onderwerpen hoeven door de VS/PA in de huisartsenzorg aangeleerd te worden. De huisarts(organisatie) maakt hier samen met de VS/PA afspraken over.

Cruciaal zijn de e-learning's 'Inleiding in de huisartsgeneeskunde' en 'consultvoering in de huisartsenzorg' en daarbij met regelmaat observeren en beoordelen van de consultvoering met [MAAS 2.0](#).